

moci tak, že se dotčená osoba může kdykoli uchopiti věci za účelem libovolného nakládání s ní, a tomu tak je, pokud je věc, třebaž ne v bezprostředním dosahu rukou dotčené osoby — na místě, které je dotčené osobě známo a přístupno. Držba dosavadního držitele pomíjí a věc stane se věcí ztracenou a vhodným předmětem nálezu teprve tím, že dosavadní držitel pozbyl naděje, že se jí kdykoliv může znova ujati, tudíž obzvláště tím, že neví, kde je věc, jež se z jeho vůle nebo bez jeho vědomí od něho oddělila. Držba nepomine a věc nestane se věcí ztracenou pouhým byť nepovědomým ponecháním věci na určitém místě, k němuž může se dosavadní držitel vrátiti, jakmile si uvědomil, že věc tam zapomněl. Ani v souzené trestní věci nepozbyla S-ová, jež po krátké době k obchodnímu stánku stěžovatelovu se vrátila pro svou kabelku, držby věci té tím, že ji zapomněla, nýbrž teprve tím, že si ji stěžovatel přisvojil a S-ové zapřel, porušiv takto odnětím cizí kabelky s obsahem držbu S-ové, a nezatajiv jen, jak předpokládá podvod, nález osvojené jím věci, jež již nebyla v držbě majitelky nebo jejího zástupce. Proto bylo stížnost, pokud napadá výrok o vině, jako neodůvodněnou zamítnouti.

Čís. 4929.

K objektivní skutkové podstatě zločinu veřejného násilí podle § 87 tr. zák. se nevyžaduje, by čin byl spáchán za zvláště nebezpečných okolností; stačí, bylo-li činem pachatelovým nebezpečí ve smyslu § 87 tr. zák. vůbec přivoděno. Byly-li tu však už v době činu okolnosti nebezpečné, stačí zvýšení nebezpečí, jež tu již bylo.

K naplnění pojmu »nebezpečí« ve smyslu § 87 tr. zák. stačí, že (výkřikem) vznikla možnost rozpoutání vášní u shluklého davu a útoku jeho na zakročující četnictvo a vojsko, tedy ohrožení životů, zdraví a bezpečnosti jednak zakročujících četníků a vojínů, jednak i demonstrantů.

K naplnění subjektivní skutkové podstaty zločinu § 87 tr. zák. stačí t. zv. dolus ohrožovací, t. j. vědomí pachatelovo, že svou činností ono nebezpečí způsobuje.

(Rozh. ze dne 21. února 1934, Zm II 198/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 7. listopadu 1931, zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 87 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících, a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil, přihlížeje při novém rozhodnutí k právoplatným odsuzujícím výrokům pro zločin podle § 81 tr. zák., zločin podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, přečiny podle §§ 279 a 283 tr. zák. a přestupek podle § 312 tr. zák.

Důvody:

Veřejný obžalobce napadá rozsudek prvního soudu zmateční stížností, již uplatňuje jednak formální důvody zmatečnosti podle § 281 čis. 4 a 5 tr. ř., jednak hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281 čis. 10 tr. ř. Všechny tyto důvody zmatečnosti směřují proti osvobozující části napadeného rozsudku. Pokud jde o cit. hmotněprávní důvod zmatečnosti, vytýká veřejný obžalobce napadenému rozsudku, že po subjektivní i objektivní stránce nesprávně posoudil čin obžalovaného, neshledav v něm i skutkovou podstatu zločinu podle § 87 tr. zák. z toho důvodu, že čin nebyl spáchán za zvláště nebezpečných okolností a ponevadž prý si obžalovaný nebyl vědom, že způsobuje některé z nebezpečí v § 85 b) tr. zák. uvedených. Zmateční stížnosti veřejného obžalobce nelze odepřítí oprávnění.

K objektivní skutkové podstatě zločinu veřejného násilí podle § 87 tr. zák. — jak správně veřejný obžalobce zdůrazňuje — se nevyžaduje, by byl čin spáchán za zvláště nebezpečných okolností. Stačí, bylo-li činem pachatelovým nebezpečí ve smyslu § 87 tr. zák. vůbec přivoděno. Byly-li tu však už v době činu okolnosti nebezpečné, stačí zvýšení nebezpečí, jež tu již bylo. Skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle § 87 tr. zák. po objektivní stránce vyloučil první soud pro nedostatek okolností zvláště nebezpečných, jež prý tu nebyly proto, že četnictvo mělo teprve rozkaz k použití obušků proti demonstrantům a vzdálenější možnost použití vojenských zbraní při případném dalším postupu demonstrací prý nestačí k opodstatnění pojmu obzvláště nebezpečných okolností. Když tedy první soud pouze z toho důvodu, že do doby činu obžalovaného nepovažoval situaci (v níž se obžalovaný činu dopustil) za nebezpečnou pro život, zdraví nebo bezpečnost lidí, neshledal ve zjištěném činu objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 87 tr. zák., pak hleděl po právní stránce na věc mylně. Měl v tom případě ve smyslu uvedené už zásady uvažovati i o tom, zda obžalovaný svým činem, hlavně výkřiky »Vzhůru na ně, neustupujte, nebojte se jich, pomstíme Duchcov«, nevytvořil situaci nebezpečnou pro tělesnou neporušenost lidí. Opomenul-li o tom nalézací soud uvažovati a neučinil-li proto příslušných skutkových zjištění, by i v tomto směru mohl učiniti správný právní závěr, trpí jeho rozsudek hmotněprávním zmatkem podle § 281 čis. 9 a) tr. ř., nikoliv podle § 281 čis. 10 tr. ř., jak mylně má za to stěžovatel. Zločin podle § 87 tr. zák. (ohrožený těžším trestem než činy, jimiž byl obžalovaný uznán vinným), sbíhá se totiž s těmito činy — zločinem výzvy k trestným činům podle § 15 čis. 3 zák. na ochr. rep. a přečiny shluknutí podle §§ 279 a 283 tr. zák., s přestupkem urážky veřejného úředníka podle § 312 tr. zák. —, reálně, neboť ustanovení § 87 tr. z. chrání zcela jiné právní statky než právě citovaná ustanovení. Pro úvahu, zda obžalovaný svým činem přivodil nebezpečí ve smyslu § 87 tr. zák., jsou důležitá (kromě nahoře uvedených výroků) nejen zjištění rozsudku nalézacího soudu, že šlo o demonstraci, za níž proti demonstrantům zakročovalo četnictvo i vojsko, že demonstranti neuposlechli výzev k rozchodu, že sváděli vojíny, by pušky odevzdali demonstrantům a k nim se přidali, nýbrž i nálada a mentalita shluknutého davu, jeho po-

čet a reakce jeho na počínání obžalovaného, kteréžto další okolnosti nalézací soud nezjistil, zřejmě proto, že to vzhledem ke svému právnímu názoru na věc nepovažoval za nutné. Ale jen po zjištění i těchto dalších skutečností bude lze učiniti závěr, zda činem obžalovaného, zvláště jeho výkřiky »Vzhůru na ně, neustupujte, nebojte se jich, pomstíme Duchcov,« nevznikla možnost rozpoutání vášní u shluknutého davu a útoku téhož na zakročující četnictvo a vojsko, tedy ohrožení života, zdraví a bezpečnosti, jednak zakročujících četníků a vojinů, jednak i demonstrantů. Takovéto ohrožení stačí úplně k naplnění pojmu nebezpečí ve smyslu § 87 tr. zák. Měl-li nalézací soud na mysli, že nebezpečí pro tělesnou neporušenost ohrožených mohlo spočívatí jedině v případném použití vojenských zbraní, hleděl na věc nesprávně, neboť nebezpečím podle § 87 tr. zák. v tomto případě mohlo býti i ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti členů četnictva a vojska se strany demonstrantů, kdyby byli činem obžalovaného poštíváni a odhodláni k útoku na četnictvo a vojsko.

Nesprávně posoudil nalézací soud i subjektivní stránku činu. K jejímu naplnění stačí t. zv. dolus ohrožovací, t. j. vědomí pachatelovo, že svou činností nebezpečí (jak nahoře bylo uvedeno) způsobuje. V tomto směru ale nalézací soud — vzhledem k nesprávnému názoru na věc po stránce objektivní — uvažoval pouze o tom, zda si byl obžalovaný vědom možnosti použití vojenských zbraní, nikoliv i o tom, zda si byl vědom toho, že svým vyličeným jednáním způsobil nahoře popsané ohrožení tělesné neporušenosti v první řadě členů četnictva a vojska zakročujících, v další řadě demonstrantů. Okolnost, že obžalovaný neslyšel upozornění orgánů veřejné správy o možnosti použití vojenských zbraní, nevylučuje nutně vědomí obžalovaného, že svou činností způsobuje nebezpečí podle § 87 tr. zák. Aby o vědomí obžalovaného v tomto směru mohlo býti bezpečně rozhodnuto, je potřebné zjištění skutečností nutných k závěru, zda je v činu obžalovaného dána objektivní skutková podstata zločinu podle § 87 tr. zák. Vytýká proto i v tomto směru veřejný obžalobce důvodně hmotněprávní důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř.

Čís. 4930.

Pachatel odpovídá za výsledek, který způsobil, vykročiv při odvrácení protiprávního útoku z mezí nutné obrany, z důvodu nedbalosti podle § 335 (431) zák. tr. i, mohl-li — třebaže to nepoznal a si neuvědomil — v duševním stavu, který v něm byl vyvolán útokem, poznati a si uvědomiti, že jeho jednání nebylo k odvrácení útoku nutné, buď že za tím účelem vůbec nebylo třeba skutku ohrožujícího právní statky života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, nebo že nebylo třeba ohrožení jich v té míře, ve které skutečně byly ohroženy a po případě poškozeny.

Jsou-li v napadeném rozsudku dostatečná skutková zjištění, z nichž lze učiniti právní závěr ve směru nevědomé nedbalosti obžalovaného, může zrušovací soud sám — ježto jde o posouzení nedbalosti jakožto